

NELPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L., félévre 150 L., negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar 120.

Demokrácia a hitközségekben

Évek óta kísérj már ez a bűvös szó a hitközségek berkeiben: demokrácia. Egyik nap felülkanyarog az egyik hitközségben, másnap már másfelé veszi „programpontját” közé egyik-másik személetes csoport. A világháború befejezése óta egyik oldalán a reakció tombol, másrészen a demokrácia akar győzedelmeskedni az egyes országokban és nagy szerepet vindikál magának az emberiség jövődjéjében. Természetesen kell vegyük hát, a zsidók között is számosan vannak, akik a demokrácia felvirradását át akarják transponálni a zsidó közéletre is, akár hozzájárulnak az új hitközségi politika strukturájához is. Az „ellenzék” szokta ezt mindenkor mindenhonnan zászlajára írni és természetesen az, hogy minden zsidó közületben, ahol a vezetés részét nem vevők, hozzáakarnak jutni a környékhez, előveszik a bűvös varázsszót és „demokratizálni” akarják a hitközségeket.

Aki figyeli lapunk évek óta folytatott irányítását, az tudja és látja jól, hogy mi az igazi demokrácia zászlóvivői voltunk és vagyunk mindenütt. Természetes is, hogy a fejlődés egyenes vonalban esik az a célkitűzés, hogy minél több embernek legyen beleszólása a zsidó közületek sorsának irányításába. De a szabadságot nem lehet titkos eszköznek felhasználni, mert akkor csak a szűk körűeknek lehet vele. A szervezeti jogok mindenki számára elérhetővé kell tenni, a hitközségi választásoknál, lehet hálás eszköz a tömegek igazgatóira, de teljesen céltalan, ha valóban a zsidó közületnek érdekeit tartja szem előtt. Így Nagyváradon is, akadnak számosan, akik a decemberi hitközségi választásokon a demagógiának akarnak szabad utat engedni. Mert a felelőtlen igazgatók minden adónak és minden köztehernek eltörlesztését és az amugy is gazdasági depresszióban élő zsidó tömeg fogékonyává válna arra, hogy a közületet kövesse, akiknek a destruktív legfőbb célja. De még egy lényeges szempont. Egy állam nem lehet követelni demokráciát minden fenntartás nélkül, bár a német példa mutatja, hogy 46 millió ember szavazatával elérték azt, hogy két olyan szűk körű uralja a parlamenti fórumot, amely a közülettel szemben teljesen elzárkózott. Az experimentumot megteheti egy nagy állam, de nem olyan erkölcsi alapon áll, mint egy hitközség. Viszont egy hitközség par excellence közület, amelynek az a célja, hogy konzervatív legyen. Egy ortodox hitközségnek pláne legfőbb célja, hogy a Tóra szellemében dolgozzék. Már csak az, ha a konzervatívizmus megővése a legfőbb cél, hogyan képzelhető el, hogy ezt a szélsőségesen megfogott népjogoknak megadása biztosítsa. Jobban hiszen ha így volna, akkor kellőleg szervezett agitációval, holnapután már egy radikális elnökség ülhet egy hitközség vezetőségében, amely még a vallás detronizálását kimondhatná.

Eppen ezek a megfontolások azok, amelyek általánosan tesznek bizonyos alapszabály módosításokat. Könnyű a szájra venni idejét mult szövegeket, vagy tetszetős jelszavakat. Jogot a népnek az általános titkos választójogot. És a többi. De azok, akik aggódva öröködnék a hitközség fölött, úgy erkölcsi, mint anyagi szemléletből, azoknak alaposan meg kell fontolniuk, hogy mit és hogyan cselekedjenek. Rombolni könnyű, építeni nehéz. Amit őseink évszázadokon át építettek, egy alapszabály módosítással tönkrevághatjuk. De mi valamennyien felelősséggel

gel tartozunk gyermekeinknek és unokáinknak. És ha terhes örökséget vettünk át és akarunk tovább adni, azt szívünkön kell nagyon viselnünk.

és nem adhatjuk el a „demokrácia” tál lencséjéért sem, amelynek csak okkal-móddal van helye a hitközségek életében.

Titulescu — a diplomácia szeszélyes primadonnája

Az újkor diplomáciája 250 éves története alatt most termelte ki a legújabb típusú primadonna diplomát, a Model 1932-t, a diplomácia Gál Franciját. A rettenhetetlen Richelieu, a kigyósima Mazarin, a szellemes Talleyrand, az izzó Covour, a hüvös Palmerston, a ragyogó Andrassy, a vasöklü Bismarck, a merev Berchtold és az intrikus Izvojszky után Titulescu megteremtette a primadonna diplomata típusát. A primadonna diplomata, aki 11 óra után kel fel, aki csak úgy tud lakni a szülőházában, ha mellette, alatta és felette üressen maradnak a szobák, aki kényeskedik az ételekben aki folyton nyilatkozik, cáfol és rácafol, ma lemond, holnap felmond, azután újra marad és holnapután ismét távozik, hol meg van elégedve, hol nincs megelégedve és mindezt az európai sajtó legteljesebb nyilvánosságának magnézium fénye mellett.

Akárcsak a pestiegyik huncut arcú kis primadonnája, aki összevész a szerzővel, a direktorral, lehülyézi a zeneszerzőt, pofonvágja a karmestert, bekerug a diszletmunkásba, perel becületsértésért a főrendezővel, reprodukálhatatlan szidalmakkal illegeti a kelleket, marhának titulálja (a já Titulescu) a felvilágosítót és végül összekarmolja az öltöztetőt... Mindenkivel baja van, állandóan foglalkozni kell vele, folyton csak ő, mindig csak ő a színpad egyetlen és kizárólagos (főjtétlenül) tehetséges de összeférhetetlen, rakoncátlan huncut kis fruskája, család esze, vagy szerény kis ibolyája... Amíg aztán a színpad másik nagy primadonnájától Molnár Ferenc drámaíró urtól 2 (olvasd kettő) hatalmas pofont nem kap, ami aztán egy kissé észhez téríti s ettől kezdve mintha szerényebb volna a tónusa, mintha halkabb volna a szenzációk és botrányok tüze a szeretetreméltó Francika körül...

Attól eltekintve, hogy ma igazán más bajunk és gondunk is van mintsem minden reggel azt olvassuk a lapban, hogy ma kire haragudott meg és kivel veszett össze, kit cáfolt meg és a diplomácia nyelvén finoman és sejtelmesen kit szamarazott le Titulescu, mondom ettől eltekintve, hogy igazán súlyosabb gondjaink is vannak, de ez az állandó diplomáciai botránykövetés, amit Titulescu hetek óta inscennál, jogosan azt a látzatot keltik, mintha Titulescu ur jódojgában nem férne a bőrben... Mindenkit lecafol, mindenkire rácafol, mindent mindenkinél jobban tud és jobban ért, sőt egyedül csak ő és csakis ő érti a szakmát. Ha ő egy dologban véleményt mondani kegyeskedett, akkor ez az igazi, az a megcáfolhatatlan, a szent, a Romániá alkotmányának, törvényeinek, fennmaradásának, boldogulásának, presztizsének és hitejének szentháromságos dogmája, amelyhez szentségtörő kézzel se Vajda, se Michalache és Maniu, de senki ezen a világon hozzászólni, vagy véleményt mondani ne merészeljen, mert akkor irgum-burgum borzasztóan

megharagszok, csapat-paport eleresztek és lemondok, és nyilatkozatot rugok, cáfolatot harapok és komünikét hasítok... és jaj nektek akkor ti itthoni bugrisok, akik semmihez sem konyítok, mit csináltok akkor Titulescu nélkül...

Hogy kicsit émelyítő, egy kicsit — hogy úgy mondjuk — már utálatos, hogy egy ilyen feminim jellegű és strukturájú ember, mint Titulescu, szeszélyeskedésében az érzelmei skáláját a pillanatok leforgása alatt a közép cistól a magas c-ig játsza meg és még hozzá hamisan (csak tessék a Vajda-féle csókra visszaemlékezni) szeszélyeinek és feminim, primadonnaszerű hiuságának az oltárán az egész politikai, gazdasági és társadalmi élet berendezkedésének jogát, hivatottságát a maga számára akarja kisajátítani... Hogy itt mindenki csak a Titulescu előzetes engedélye alapján merje a száját kinyitni, hogy itt minden csak az ő előzetes tudtával és beleegyezésével történhessen, hogy itt csak egy magasabb akarat és őhaj létezhesék, az amit Titulescu jól vagy rosszul, okos és ravasz feminim agyában kitervelt.

És eközben nem veszi észre, hogy szüzi presztizsét már kikezdte az idő és a hely. Persze, hogy a távolságok Genf, London, Biarritz és San-Remo megszépíték az embert, ámde a közelség lencsége kegyetlenül erős és biztos meglátásu. Most már látjuk, hogy Titulescu minden okossága és diplomáciai tehetsége mellett egy végtelemül hiu fékevesztett egokoncentrikus, elkényesztett primadonna jellem, aki képes volna görcsökben vonagolni, elájulni és sirni, ha egyszer terve nem sikerülne, ha egyszer elképzelése meghazudtolná, mint ahogy az optánsper genfi tárgyalásánál meg is történt... Aki előtt nincs te kintély, aki előtt semmi sem szent, csak az ő egyéni diplomata nagysága és presztizse... Ha MacDonald, Herriot, Mussolini, Curtius és Borah szenátor, meg Apponyi agyában úgy van elraktározva Titulescu fogalma, mint diplomáciai művészet és tehetség megtestesülése, akkor jaj istenem itthon kavarni, rázni, főzni, hazudni, fenyegetőzni és csokolózni kell csakhogy MacDonalddal, Herriot, Paul Boncaur előtt az a széplőtlen presztizse megtépázva ne mutafközzék és akkor inkább bukjon a 4 hónapos Vaída-kormány, bomoljon fel újra a parlament egysége, inkább tegyük ki újra az országot egy új választás költségeinek, rendetlenségének és zavarainak, de ebből a szóharcból nekem kell győztesen kikerülni...

Igen, most még lehetett primadonnáskodni, még lehetett rendezőt, a librettistát meghazudtolni, a komponistát leszarazni, a kellekessel, a világozóval, a jellemzősinnel veszekedni, mos még lehetett rácafolni a bonvivántra, még lehetett ágálni és szeszélyeskedni a politika színpadán, ám ki tudja, hogy még egy ilyen primadonna szeszélyeskedés, még egy ilyen tehetség-

Szörmevásárlás bizalommal csak Keszner

bizalom
dolga

csak
is a

áruházban vásárol-
hat ORADEA
Av. Ram Iancu 8.
(Kossuth-u.)

kardcsörtetés, nem-e fogja azt kiprovokálni, amit a hirneves színész provokált ki Molnár Ferentől... És azoknak a pofonoknak nem kell feltétlenül fizikai arcujütéseknek lenni, elég ha erkölcsi nyaklevesek lesznek...

És Titulescu ezeket az erkölcsi vagy politikai nyakleveseket meg fogja kapni, mert elvégre egy ország sorsának felelős vezetése, a mai rettenetes viszonyok között imbolygó hajónak zátonymentes kormányzása, nem tűr primadonnáskodásokat, nem tűr feminin strukturájú érzelmi kitéréseket, a politikai de különösen a külügyek politikájának vezetése elvégre mégsem színpad, ott nagyon komoly és sokszor véresen fontos érdekek körül zajlik az élet. Maniu, aki

tökéletes ellentéte ennek a Titulescu-féle feminim jellemű, szeszélyes nyilatkozat handabandázásnak, nagyon jól meg fogja tudni választani az időpontot, amikor esedékessé vált erkölcsi nyakleves kiutalja Titulescunak, mert ha nem tenné ezt, ugy nagyon könnyen megtörténhetik, hogy Románia közeljövőben esedékes külpolitikai küzdelmeinek éppen Titulescu szeszélyeskedése, önmagát imádó hiusága lesz a legnagyobb gáncs-vevése. Józan, óvatos és meggondolt államférfi — amilyenek Maniut ismeri a közvélemény — nem fogja viharok idején a külpolitika hajóját a Titulescu piperézett kezének kormányzására bízni.

Myb.

A nagyváradi orthodox hitközség rendkívüli közgyűlésén

nagyszabású demonstráció volt a mai vezetőség mellett

Vasárnap délelőtt a nagyváradi orth. izr. hitközségi tanácssterem külső képe is azt mutatta, hogy valami rendkívüli van készülöben. A teremben megjelent a képviselőtestület minden számottevő egyénisége és a hallgatóság is zsufolásig megtöltötte a nagy termet.

Az érdeklődés azért mutatkozott oly rendkívüli módon, mivel a hitközség vezetősége ellen felötlen elemek, az utóbbi időben, ugy a zsidólakta uccákon, mint a napisajtó fizetett rovataiban, támadák a mai vezetőséget. Meggondolatlanul és minden erkölcsi skrupulus nélkül olyan rágalomhadjárat indult meg a hitközség vezetősége ellen, amelynek hallatára bölcs nyugalomra és a tiszta lelkiismeret szavának parancsára kellett megadni a kellő választ, az egyedül erre hivatott fórum, a hitközségi közgyűlés plénuma előtt. Rossz szolgáltatottak az ugynevezett „ellenzékiek” vélt igazságuknak, amikor izléstelen uton és módon keresték a közvélemény megtévesztésére irányuló tevékenységük levezető csatornáját, — olyan helyen, ahová ez nem tartozik. Ezt tartottuk szükségesnek előljáróban elmondani a közgyűlési referáda előtt.

Pontban 11 órakor Mittelman Jakab elnök megnyitja a gyűlést, felolvassa annak a 21 képviselőtestületi tagnak nevét, akik a rendkívüli gyűlés egybehívását szorgalmazták. — Megállapítja, hogy a 21 aláíróból, csupán 11 van jelen. Majd megadja a szót az összehívó iv első aláírójának, Neumann Lipótnak.

Neumann Lipót röviden azzal indokolja meg javaslatát, hogy szükséges a 22 éves alapszabályokat modernizálni, mert a kor követelménye ez. Közben támadta a mai vezetőséget is.

Zimmermann Menyhért megnyugvással látja, hogy az összehívók aláírása valódi, mert volt már arra precedens, hogy ily esetben nem minden aláíró tudott arról, hogy nevében mi készül.

Spitzer Benjámint bizalommal viseltetik a mai vezetőség iránt, az alapszabályok megváltoztatását maga részéről is szükségesnek látja.

Gellis Gyula felszólalásában azt mondja, hogy az adócenzust fenn kell tartani, viszont ki van szintén az alapszabályok megváltoztatását, főképpen a választási részre vonatkozólag.

Salzberger József azt fejt ki, hogy most amikor annyi bajjal küzd a zsidóság, legyen harmónia minden vonalon és ne keressük azt, ami elválaszt, hanem ami összekovácsolja a zsidóságot. És a zsidó közélet zavartalansága biztosítéka a jövő fejlődésnek.

Fuchs Salamon bűnnek tartja azt, hogy so kan odaadják magukat a felelőtlenek agitációjának. Nem hiszi, hogy mindenki önzetlenül dolgozik az ellenzék oldalán, mert a mai vezetőség minden dicsőretet megérdemel. Különösen

ma, mikor szerte a világon az összes intézmények válsággal küzdenek, akkor a váradi orth. hitközség fentartja az anyagi egyensúlyt és erkölcsileg is valamennyi vezető, feddhetetlen erkölcsi piederstálon áll. Nem gáncs, hanem elismerés illeti a mai vezetőséget. Minden elismerése Kirsch főjegyzőnek, aki kitünő tervezetet készített az alapszabályok módosításához. Fontos, hogy az mielőbb letárgyalassék. De nem elhamarkodottan, mert korszakos jelentőségű egy ilyen módosítás, amelyet annak idején kiváló férfiak állítottak össze.

Grünberger Ignátz beszédében szintén a mai vezetőség mellett nyilatkozik. Freund Lajos amellel szólal fel, hogyha nem lehetne kész decemberig az alapszabály, akkor hosszabbítsa meg a közgyűlés a mai rezsím kompetenciáját három hónappal. Grünbaum Vilmos, Freund Benjámint, Goldstein Salamon szolt még hozzá? Steiner Benjámint, mint a hitközség legrégebb vezetője mondott még néhány bölcs intelmet, mely meghallgatásra is talált.

Mittelmann Jakab lezárja a vitát és 10 percre felfüggeszti a gyűlést, hogy közben az elnökség rezümálja az elhangzott felszólalásokból azt, amit indítványozhat.

A felfüggesztés után, mély csendben kezdi meg beszédét Mittelmann elnök.

— Nem akarok ezuttal kitérni azokra a másíthatatlan támadásokra, amelyek az utóbbi időben elhangzottak a hitközségi vezetőség ellen. Komoly megfontolás és önmérséklés után kijelenthetem, hogy azok ellen, akik felelőtlenül rágalmaztak, jogtanácsosunk által bűnvádi feljelentést tettünk, hogy legyen végre módjuk arra, hogy kompetens fórumok előtt ismételhessék meg gonosz vádjukat. Ma azonban az alapszabályok módosítása szerepel napirenden és ezért csak ezt a kérdést akarom megvilágítani. Ki kell jelentenem mindenekelőtt, hogy én s a vezetőség többi tagjai voltunk azok, akik hónapokkal ezelőtt felvetettük már az alapszabályok módosításának tervét, mint szükségességet.

A rendkívüli közgyűlésnek összehívói nyitott kaput döngöttek, amikor azt akarják forszírozni, amit a hitközség vezetősége már a maga iniciatívájából meg is tett. Már három ülést tartott az a 21 tagu alapszabály módosítást előkészítő bizottság, mely részben az elnökség tagjaiból, részben pedig kívülről kooptált tagokból áll. Kétségtelen — mondja az elnök — hogy a felelősségteljes munka lassan haladhat előre. Mint kuriózumot említem meg, hogy a mai közgyűlést összehívó egyik aláíró, aki résztvett a bizottsági ülésen, halasztási indítványt tett. Nem tudom hát — folytatja derűltség között az elnök, mikor mit akar. Sürgeti és halasztja is egyidőben. Ez sokkal komolyabb dolog, semhogy ily könnyelműen lehessen intézni azt. Azt az indítványt nem is tárgyalhatja az elnökség, amelyet többen iz-

ben felvetettek és pedig azt, hogy hosszabbítsa meg a mai vezetőség mandátumát akár egy nappal is. A mai vezetőség tisztán áll a közvélemény elé. Nincs rejtegetni vagy takargatni valója. Elég tragikus, hogy három év megfeszített, idegőrlő munkája után így mutatkozik meg a hála és elismerés. A futóbolondok, a felelőtlenek handabandázása nem számít itt semmit. A félre nem vezetett tömeg, azok, akik komolyan figyelik a nagy munkát, el kell ismerjék azt, amit a mai vezetőség tett. (Élénk taps.) A választók elé fogunk menni. És természetesen megteszünk mindent, hogy minél gyorsabb tempóban letárgyaljuk az alapszabályokat, főképpen a választásra vonatkozó pontokat, hogy a decemberi választás, már a módosított alapszabályok szerint történjék. Nincs elmentés a rendkívüli gyűlést összehívók és a vezetőség között. Mindannyian egyet akarnak (Nagy taps.)

Ami azonban azt az indítványt illeti, hogy mindenki, aki 1928-ban benne volt a szavazójegyzékében, automaticze szavazhasson, nem járulhat hozzá sem az elnök, sem az elnökség, mert módja van mindenkinek, aki úgy érzi, hogy a leromlott gazdasági viszonyok folytán régebbi hátralékát nem tudja rendezni, arra nézve az elnökkel, illetve a pénzügyi bizottsággal megállapodni és így individuell rendezni. Az elnök konzultative módon behívhat még olyanokat ennek megtárgyalásánál, akik az illető viszonyait ismerik, de szavazati jog nélkül. Így elérhetővé válik az, hogy bárki, aki érdeklődik a hitközség ügyei iránt, az ugy aktiv, mint passziv szavazati jogot kaphat. (Taps és helyeslés minden oldalon.) De legyen már vége az indolenciának, mely minden munka legnagyobb kerékkötője és majd meglátjuk, hogy azok, akik bennünket követni akarnak, vagy fognak, hogyan birkóznak meg a reájuk háruló nagy feladatokkal.

Az alapszabályok módosítására már a vezetőség kiküldött egy bizottságot, mely már tárgyalja is azt. A bizottságnak tagjai:

Dr Pollák Kálmán, dr Weimann Jenő, dr Brüll Sándor, dr Kenéz Lajos, dr Váradi Ödön, Fuchs Salamon, Kohn Dávid, Reich József, Freund Lajos, Mezei Márton, Nussbaum Samuel, Motzen Samu, Steiner Benjámint, Ullmann István, Zavislag Adolf, Leitner Lázár, Krausz Sándor, Klein Sándor, Kesztenbaum Miksa és Ullmann Mór.

Az elnök kijelenti, hogy semmiesetre sem hajlandó tovább, mint december, egy percig sem maradni a mai vezetőség s a választást feltétlenül megtartja, ahogy azt alapszabályok előírják.

A képviselőtestület egyhangulag elfogadta az elnökség javaslatát és megelégedésének adott kifejezést, hogy a kérdés ilymódon rendezést nyer. A közgyűlés hangulatából is kitetszett, hogy a hitközség komoly elemei nem azonosítják magukat azokkal, akik az uccára vittek a zsidóság intern ügyeit és bizalom csendült ki abból a demonstrációból, amelynek hangulatában a hitközség képviselőtestületét áthattotta.

A képviselőtestület az alapszabályt előkészítő bizottságban még a következőket delegálta:

Gellis Gyula, Salzberger Ignác, Berkovits Bernát, Freund Hermann, Spitzer Benjámint tagok.

A közgyűlés folyamatba lévő ügyeket tárgyalta le ezután, majd pedig elnöklő javaslatára 50 éves házassági évfordulója alkalmából üdvözölte s szeretettelről biztosította a képviselőtestület egyik dojenját: Kesztenbaum Adolf előljárósági tanácsost.

Két óra tájban a vezetőség lelkes ünneplése közben ért véget a nagy érdeklődéssel várt hitközségi közgyűlés.

MÉRLEG

Irta: Dr KLEIN MIKSA, az Országos Zsidó Párt ügyvezető elnöke

Az országos választások lezajlása óta a pártunk hasábjain többen is foglalkoztak a Zsidó Párt választási akciójával és különböző szempontok felvetése mellett mondtak bírálatokat a választás eredménye felett és emeltek javaslatokat a tartományi vezetőséggel szemben a jövőre nézve.

Legyen szabad mindezekre a cikkekre, valamint a barátaim részéről hozzám intézett leveleimre 100 levélre e cikk keretében röviden s aktíven válaszolnom.

A legutóbb lefolytatott választás eredményéből azt meg kell állapítanom, hogy visszafordítottam az állást úgy számszerűleg, mint érzelmi szempontból.

Az idők eltelte óta két esztendővel a Zsidó Párt életre hívásának szükségessége kiérett, az erdélyi zsidó tömegek lelkéből, az erdélyi zsidóság ideológiai különbségeire való tekintettel tömörült a párt köré. Ezért szögeztük le a Zsidó Párt célkitűzését: **pártunk körében megvalósítani minden zsidó választó polgárt.** Az országos választás alkalmával, csak napok állottak rendelkezésünkre a választás levezetésére, a párt alkotmány megszövegezésére, a megyei és erdélyi tagozatok életre hívására, de a zsidóság érdekesedése, szeretete olyan elemi erővel nyilvánult meg a Zsidó Párttal szemben, hogy már azonnal a propagandára engedélyezett idő előtt a tartományi szervezet munkálatai befejezést értek és megbízás folytán elmehtem a romániai szervezetek kiépítésére és támogatására.

A választás eredménye biztosította pártunk számára a parlamenti képviselőket, mert az összes választókör 2,28 százalékát értük el.

A parlamenti klub politikai tevékenységére a zsidóság széles rétegeiben megelégedést keltett. A parlamenti klub tagjainak éreznök kellett, hogy a zsidóság zárt egységben áll mögöttük.

A zsidóság pedig reménységgel várta, hogy a párt szervezet gondos kiépítésére fogja a legelőször szót helyezni a pártvezetőség.

A zsidóság várta azt is, hogy sikerüljön a pártvezetőségnek békét teremteni a zsidóság különböző frakciói között, de különösen az U. E. R. vezetőségével és az által megvalósítható az ideál, hogy Országos Zsidó Párt tényle-

ges akaratkifejezője legyen a romániai zsidóságnak.

A párt szervezési munkája azonban nem folyt abban a ritmusban, amint az elvárható lett volna. Tulsokat nyargaltunk a párt alkotmányának megszövegezésén és kevesebb figyelmet fordítottunk a gazdasági élet követelményeire. — Pénzünk sem volt elég, a választásokból is hatalmas összegű adósságaink maradtak, egyre súlyosodó gazdasági válság, amely különösen a zsidóságra nehezedett rá, tagjaink áldozatkészségét erősen bénította. Már pedig a szervezéshez pénz kell. Nem elég lelkesedni, hanem áldozni is kell munkában, időben és pénzben.

Azonban alig indítottuk meg a szervezés új munkáját, újból választás elé sodort minket a belpolitika. Teljesen készületlenül talált minket a Jorga kormány bukása s újra az urnák elé kellett hívjuk elvtársainkat.

Ez a váratlan esemény károsan befolyásolta a zsidó frakciók közötti béke kísérleteket is. Az U. E. R.-rel nem csak, hogy nem sikerült a békét megteremteni, hanem éles harcba kerülünk velük.

Ha meg is kell állapítanom teljes tárgyilagossággal, hogy ennek ódiuma nem minket terhel, le kell szögeznem azt is, hogy a béke körül tárgyaló személyek alkalmatlanok voltak a béke megteremtésére. Oly nagy volt a személyi féltékenység, gyűlölködés közöttük, oly nagy foku volt a bizalmatlanság, hogy nem jöhetett létre a béke, holott az össz-zsidóság érdeke azt követelte, hogy a békét minden áron meg kellett volna teremteni. Igaz az is, hogy a tárgyalások rendelkezésére álló idő túl rövid volt, a tárgyaló személyeket pedig hívta a kötelesség, hogy saját pártjukban végezzék el a legsürgősebb teendőket és ezért elmaradt a béke.

Mivel pedig a béke megteremtése ma még fokozottabb mértékben kívánatos, ezért a párt vezetőségnek már most módját kell ejteni annak, hogy a tárgyalások újból megkezdődjenek és tisztázva az elvi ellentéteket, igyekeznünk kell új tárgyaló személyek kiküldésével az egy séget megteremteni. Nem szabad abból a tételtől kiindulni, hogy a többi zsidó frakciók vezetőségei önző érzésekkel vannak eltelve, hanem

a célt kell szem előtt tartani, jóhiszeműséggel bizalommal és szeretettel kell ezt a nagyon fontos kérdést az össz-zsidóság kívánsága szerint megoldáshoz vezetni.

Azt mondtam fentebb, hogy numerikus szempontból a legutóbbi választáson az Országos Zsidó Párt nem tudott előre törni.

Ennek okát az orsz. központ és a tartományi vezetőség helytelen személyi jelöléseibe kell keresni. Ezért hiányzott a tömegek lelkesedése és odaadó támogatása. A megyei szervezetek nem voltak megelégedve a jelölésekkel. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a politikai párt, mint minden organizáció személyeken keresztül nyilvánítja a maga akaratát és ezért a pártvezetőségnek különös tapintattal és főleg igazsággal kell ezt a nehéz kérdést megoldani.

Itt súlyos hibák történtek és ez éreztette a hatását.

Nem volt szabad a párt központjának személyi jelölést oktrojálni, mielőtt a tartományi vezetőség nem foglalkozott e kérdéssel, nem hozta harmóniába a megyei tagozatok kiküldöttjeinek ide vonatkozó határozatait, mert ezzel a mód szerrel nem építeni, csak robbantani lehet. — Joggal azt a látszatot kelti, hogy a pártban nem a munka, nem a tehetség, nem az érdem, hanem a megyei körzetek bizalma a fontos, hanem a klíka uralkodik.

Ezért már most korrektívumokat kell keresni a jövőre nézve, hogy a párt akaratát szabadon jusson kifejezésre.

Az Országos Zsidó Párt mandátumai nem lehetnek az egyes személyek mandátumai, hanem azok felett a párt rendelkezik.

Kifejezésre kell jussón a személyekben is az hogy az Országos Zsidó Párt nemcsak a cionisták, vagy az anticionisták, orthodoxok vagy neológok csoportját képviseli, hanem átfogó szervezet az össz-zsidóságnak.

Ezért az a véleményem, hogy a mandátum birtokosa, csak egy évig teljesítse kötelességét a parlamentben és az egy év eltelté után át kell engedje helyét az utána következőnek és így tovább. Ezáltal azt is elérjük, hogy a mai prémium rendszer mellett is nem egy 4—7 tagú parlamenti csoportunk lesz, hanem ha a szesszió a teljes 4 évig tartana, egy 20—25 tagú csoport fogja alkotni a parlamenti klubot.

Ez alkalmat fog adni a legjobbak versenyére is, de ezen felül kifogja elégíteni a személyi ambíciókat is, sőt ezen felül a pártnak módjában áll megtisztelni azokat a megyei vezetőket is, akik pártunk odaadó, érdemes munkás tagjai,

Az orvos tanár és a rabbi küzdelme...

Kegyelettel ünnepli most a német zsidóság dr James Israels, a nagy berlini zsidó sebész tanár emlékeztétét. Israels egyike volt a legismertebb nevé, legbiztosabb kezű sebészprofessornak. Hogy mit jelentett Israels, erre talán legjobban azzal lehet felelni, hogy mikor II. Miklós orosz cár fián operációt kellett végrehajtani, az orosz császári udvar bizalma és választása — a zsidó Israelsre esett. A nagytudományú orvos tanár emlékeztetése alkalmából a visszaemlékezések egész raját újítják fel hálás tanítványai, betegek, barátai, de tán valamennyi közül a legjellemzőbb és legérdekesebb Israelsnek egyik olyan operációját, amely nem történt meg. A különös esetről — amelynek misztikus vonatkozásairól érdekes elgondolkodni — az elköltözött sebész egyik leghibebb barátja ezt mondta el:

Idestova tizennyolc éve lesz. Bécsben lakom egy hotelben, ott ismerkedtem meg egy lengyel családdal, amely a telet szintén a császárosban töltötte. Az apa a világi és a tudományokban egyaránt jártas ur volt, akinek szelleges társalgása sok kedves órát jelentett nekem. Egyszer, beszéd közben a csoda-

rabbiról esett szó. Akkor csodálkoztam el csak igazán: az emberem, aki meglehetősen éles kritikával bírálta a lengyel viszonyokat, valóságos rajongással beszélt a városbeli csodarabbiról. Hogy milyen szent, visszavonult életet él; valóságos aszkéta, szombaton ünnepnapon még megizleli a húst, de különben soha: a háza bőségben uszhatna, de földdel kitapasztott, szerény kis hajlékban lakik, amelyet a boldog megelégedettség sugárzik az arcáról, a feleségéről — s ezt a boldogságot a tanulás, a tudás adta meg neki, amely életét teljesen betölti. Annyi jószág van benne — szólt az emberem lelkesedve — olyan tisztá a lelke, a szíve olyan irgalmas, hogy nem csak a zsidók, a keresztények is mint valami vendékvilági emberre tekintenek föl rája.

— De hogyan került „csodarabbi” hírébe? — vetettem közbe.

— Azt nem tudom. De mindenki úgy hisz benne, mint valami szent férfiuban, akinek az Isten különös, titkos erő adott. Az emberek soruk döntő perceiben tőle kérnek tanácsot s úgy megfogadják a szavait, mintha csak égi kinyilatkoztatás volna.

— Olyan fölüeny a tudása? — kérdeztem.

— Ez nem a tudáson fordul meg. A hiten... És a hit nagy szó. Erősebb, mint a világ minden tudománya. A hitben benne van az erő, az akarat, a reménység... több is: a biztosság. És ha a hit csatára kel a tudománnyal?... Elmondok egy dolgot: esküvel is megerősíthetem, de tanúságot tehet rá egy csomó ember is. Hallgassa meg és aztán ítéljen...

Kíváncsian húztam közelebb a karosszékemet és kértem, beszéljen. Az emberem megszólalt:

— Van egy jóbarátom. Nevezük W-nek

— a név nem fontos, ha kell, a nevét pontosan megmondom — szóval W., aki kedves emberem, igen jól ismeri az említett csodarabbit, akinek egyik lelkes tisztelője. Elég az hozzá, hogy egyszer csak a rabbi sürgőnyt kap barátától, aki akkor éppen üzleti úton járt, hogy nagy a baj, igen súlyos a helyzet. Israels tanár már több ször megvizsgálta s a vizsgálat eredményeképpen operációnak akarja alávetni: arra kéri a rabbit, imádkozzon érte, mert a műtét halaszthatatlan és súlyos és adjon neki tanácsot, mitévő legyen?

— A rabbi a sürgönyre röviden válaszolt. Csak ennyit: „Nicht operieren!”

— Barátom megmutatta a választ Israelsnek, aki nem tudott hová lenni a csodálkozástól. — Uram — szólt hozzá — az Ön állapota olyan veszedelemes, hogy kár minden percért. Sürgönyözze meg a rabbinak, hogy a műtétet nem szabad elhalasztani.

— Elmege a második sürgöny. Ez már hosszabb volt. A barátom részletesen kifejtette benne Israels véleményét. A csodarabbi felelete megint csak két szó volt: Nicht operieren!

— Israels rettenetes haragra gyulladt. Orvosi jelkiismeretem tiltakozik az ilyen eljárás ellen — fakadt ki keményen. — Azt megértem, hogy hisz a rabbinban, aki Önnek régi, bizalmas embere, de végre is én vagyok az orvos, a sebész! Telegrafáljon neki az én nevemben. Még egyszer, utoljára: Operation muss unbedingt stattfinden.

— Másnap megjött a válasz. Igen lakonikus volt! Operation muss nicht unbedingt stattfinden!

— Mielőtt azonban még az utolsó sürgöny elment volna, otthon, a kis lengyel városban

de akiket földrajzi helyzetük olyan körzet élére állított, hogy reményük sem lehet arra, hogy valaha is mandátumhoz jussanak, holott személyt rátermettségükéi és érdemeiknél fogva arra perdesztináltattak.

A legutóbbi választásnál az volt a helyzet, hogy a párt sajtójának legfőbb irányítói: **Baner, Landau és a Marton** triász jelentették az Országos Zsidó Párt akaratát. Ezzel a korrekтивummal úgy vélem, hogy a pártot ki lehet szabdítani a jövőre nézve egyszerű lekötöttségektől.

A másik követelmény a pártfegyelem helyreállítása. Nem tűrhető el kisebbségi párt életében az a fegyelmezetlenség, amely a legutóbbi választásnál kiütközött. Nem az egyes megyék szavazói adják a mandátumot, hanem az összes körzetek szavazói együttesen adják a párt részére a mandátumokat, ezért ha teljes joggal megkövetelhető is a tartományi vezetőségtől, hogy a személyi jelöléseknél, a klikkektől megszabadulva teljes tárgyilagossággal döntsön a jelöltek rőli a possibili helyeken való jelölés felett, épp olyan rigorozitással követelendő meg az egyes megyei vezetőségtől, hogy a tartományi jelölést pedig végre kell hajtani s inkább kizárni a renitens megyei körzetet a választásból, — mint tűrni azt az anarchiát, amely a legutóbbi választásnál mutatkozott.

Bármennyire is lámadtak személyemben is a legutolsó választás alkalmával, hogy választási körutamon a tartományi vezetőség határozatának szigorú respektálását követeltem, mégis újra kihangsúlyozom e helyen, hogy **pártfegyelem nélkül nem lehet a pártot vezetni**. A helyi személyi érdekeket is alá kell rendelni a párt céljainak.

További követelmény, hogy a személyi jelölésnél is meg kell állapítani az érdemszerinti prioritás kérdését. Az így összeállított sorrendi listát kell azután olyképp permutálni és kombinálni, hogy lehetőleg a megállapított sorrend biztosítsák a választás eredményében.

További követelményünk, a szavazólisták ki-követelése. Állítom, hogy legalább 40 százalékkal lehet felemelni a zsidó szavazók számát, ha a megyei szervezeteink vezetőségei a köteles munkát elvégzik körzeteikben. Oda kell hatni, hogy ne legyen olyan zsidó polgárunk, aki ne legyen felvéve a listába, ha különben erre a törvényes jogcímre meg van. Ezért a tartományi vezetőségnek gondoskodnia kell már most, hogy megyei körzeteink sürgősen ejtsék meg a választásukat és azokat válasszák ki maguk fölé vezetőknél, akik ezt a fáradságos, de alapvető munkát

becsületesen el is végzik.

A párt pénzügyeinek a rendbehozatala végett párthatározatként kell kimondjuk, hogy mindazok az országos, megyei, városi képviselőink, akik a párt révén mint a párt megbízottai bizonyos napidijakat kapnak munkájuk után, az illetményük harmadát a párt céljaira befizessék. Ezenkívül a párttagságiadó kivétele és beszedése a megyei vezetőség legfőbb gondját kell képezze.

A pártot pénznélkül vezetni nem lehet, ezt mindenkinek meg kell érteni és nem tűrhetjük el azt sem, hogy azok a jóhiszemű elvtársaink, akik kritikus időben zsirót vállaltak a pártért, hogy ezeket most emiatt végrehajtják. Ez immoralitás volna a párt részéről.

Ha a két választás mérlege nem is mutat olyan előrehaladást amilyet szeretünk volna felmutatni, de még sem szabad elcsüggednünk, mert Erdély zsidósága a politikai érettségének és a párt iránti szeretetének olyan döntő tanubizonyosságát mutatta, amely a párt stabilitását biztosította.

Az Országos Zsidó Párt ma már nem fikció, hanem olyan erős politikai instrumentuma a zsidóságnak, amelyre a zsidóság nyugodtan reábiztatja összes vitális érdekeinek a védelmét.

Igazságot kelle belevigyünk a pártéletbe, meg kell őriznünk a demokratikus és progresszív irányzatot, le kell törni benn a pártban a klikkek törtetését, békét kell teremtsünk sorainkban és akkor az Országos Zsidó Párt azzá fog fejlődni, amiért életre hívtuk: Akaratkifejezőjévé a romániai zsidóságnak.

Ezzel az elgondolással lelkemben, és ezzel a célkitűzéssel indítom meg újra a tartományi szervezet szervezési munkáját és hiszem, hogy tartományi tanácsunk lelkes és odaadó támogatókra fog találni.

SZŐRME
ÁRUK a legjutányosabban
Leichner

Oradea, Str. Ep. Ciorgariu 4. Telefon : 773.

nagy volt a kavarodás. Ha ott valaki telegramot kap, a következő percben az egész város tudja. Az öreg talmudisták összeültek, tanakodtak. Végre is az egyikük, egy nyolevanéves öreg zsidó odament a rabbihoz s azt mondta neki, gondolja meg jól milyen felelősséget vesz magára, ha a nagyhirű berlini sebész javaslatára ellen lebeszéli a beteget az operációról. A rabbi erre összehívta barátait és ezt a választ adta nekik:

En állom a felelősséget. Ha megoperáltatja magát, a jó Isten talán segíthet rajta. Ha a műtét elmarad — a jó Isten megsegíti...

A rabbi kategórikus feleletére elment a sürgőnyvállász. Barátom nem operáltatta meg magát. Israels konziliumot hívott össze. Az orvosok kérve kérték, engedje magát megoperáltatni, de hasztalan volt minden kérés, fenyegetőzés: a rabbi szava erősebb volt...

— És mi lett vele? — kérdeztem tőle fojtott izgalommal.

Ebben a percben kopogtak a szoba ajtaján. Egy friss, életerős ember lépett be rajta.

— Ime, a halálos beteg! — szólt mosolyogva az ismerősöm. — Eppen most meséltem el az elmaradt operáció történetét... Milyen különös véletlen, hogy éppen most állít be!...

A látogatónk arca egy pillanatra elkomolyodott.

— Israels nagy ember, nagy tudós, — szólt. De az én rabbi!... Igen, mégis csak ő volt az, aki megmentette az életemet!

Israels élete végéig emlegette azt a távirati csatát, amelyet a kis lengyel városka földhöz ragadt rabbiával vívott meg ő, az ünnepeit tudós, a cári udvar operatőre és amelyben: ő maradt alul...

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

TELJESEN BEFIZETETT ALAPTŐKE 4.000.000 OSTRÁK SCHILLING.

Engedélyezve Romániában 1929. január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929. január 19-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929. január 21-én a 6. sz. cégjegyzékben.

Központi vezérigazgatóság : WIEN.

Romániai igazgatóság: BUCUREȘTI BULEVARDUL ELISABETA 10.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET :

STRADA GENERAL MOSOIU (KERT-U.) 2. TELEFON: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe :

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjával, legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszervezetével, az „Aguda” Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek :

Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timisoara.

Gyermekek, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Két új zsidó egyetemi tanár Németországban

Franfurti tudósítónktól:

Szinte hihetetlen, hogy Hitlerországban két zsidó tanár kapott az utóbbi hetekben katedrát.

A német birodalom két legnagyobb egyetemének, szenátusa bebizonyította, hogy igenis szüksége van a kultur Németországnak zsidó tanárookra.

A két új egyetemi tanár dr. Gulkowits és dr. Glaser Nachum, mindkettő zsidó, sőt a Hitlerék által annyira lenézett „Ostjude” csoportjába tartoznak.

Dr. Gulkowits a lipcei egyetem bölcsészeti fakultásának összehasonlító vallástudomány szakán fog előadni a „Wissenschaft des Spätjudentums”-ról. Gulkowits tanár egy évvel ezelőtt habilitált a „Der chassidismus” című művével, mely szaktudási körökben nagy feltűnést keltett és teljes elismerést vívott ki.

A másik új egyetemi tanár, dr. Glaser, mint jesivabocher került Frankfurtba,

ahol előbb egy évig dr. Breuer rabbi jesivájában tanult, majd Buber tanítványa lett, aki beajánlotta a frankfurti egyetem filozófiai fakultásának.

Dr. Glaser a híres frankfurti egyetem hallgatója lett anélkül, hogy előbb érettségivizsgálatot tett volna.

1931-ben doktorált a „Die Geschichtslehre der Tanaiten” című disszertációval. dr. Glaser már diák korában egyike volt a zsidó tudományok leghivatottabb képviselőinek. A frankfurti állami pedagógiai akadémiának évek óta magán tanára. Az új egyetemi tanár a téli szemeszterben kezdi meg működését. Első előadását „Jüdische Ethik” cím alatt tartja. A két új zsidó egyetemi tanár ellen Hitlerék még egyelőre nem indítottak offenzívát.

ÉKSZER készítését, alakítást, javítását és drágakő foglaltatását szakszerűen olcsón csak is

FRIEDMANN H ékszerész Széchenyitér

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás

HIRDESSZEN A NÉPUNKBEN!

HIREK

„Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

N a p t á r

5693.

Péntek Marchesvan 5. November 4.
Szombat Marchesvan 6. November 5.

Heti szidra: **נח**
Heti haftora: **רני עזרה**

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.—
gyertyagyújtás 5.05
Istentisztelet kezdete 5.10
Szombat befejezése 6.05

Dr Klein Miksa 50 éves

Az egész erdélyi zsidó közvélemény előtt ismert az a heroikus nagy munka, melyet dr Klein Miksa végez hosszú évek óta, a zsidó közélet. Mindenhol ott van fáradhatatlan egyénisége, ahol a munkából ki kell venni a részt és nyugodjan állíthatjuk, hogy mindég az oroszlanrészt kapja meg, mert rátermettsége, tehetsége erre predesztinálja. Most életének egyik állomásához érkezett. 50 éves lett s aki ismeri dr Klein Miksát, tudja róla, hogy ez a kor temperamentumán, munkabírásán nem látszik meg. Örökké ifjan és valami megmagyarázhatatlan belső tüzzel áll a front élén, hogy vezessen és sikerre vigye a zsidóság sok-sok aspirációját a belpolitikában és a Palesztina-kérdésben egyaránt. Szerte Erdélyből igen sokan keresték fel ez alkalommal szerencsevívóvátaikkal. Szervezetek, egyletek és magánok egyaránt. Wézel Albert főrabbi éppen most nevezte ki a Központi Iroda főügyészének és együttaj szintén gratulált a jubileumhoz.

A kolozsvári orth. hitközség elnöke, Biró Andor, a hitközsége nevében, míg a Poale-Zedek vezetősége, Goldberger Kálmán útjára jutatta el a felhívásait és biztosította dr Klein Miksát a megadható szeretetéről azért a mindég készséges támogatásért, amellyel a kiséksztenciák védelmére kelt.

Lapunk olvasói is sokszor találkoznak a tudásáról és széles látókörrel tanuskodó cikkeivel hasábjainkon és mi is megragadjuk az alkalmat, hogy 50-ik születésnapjához ezúton iuttassuk el hozzá szerencsevívóvátainkat. Adja az Ég, hogy még soká erejének teljében dolgozhasson a zsidóságért, annak boldogulásáért és jobb jövőjéért

— A szomorú sorsjáték. Varsó. Lengyelországban, mint ismeretes demokratikus alkotmány van amely a polgárok teljes egyenjogúságát írja elő, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül. Hogy azonban az alkotmány csak írott papír és annak törvényei a pusztába kiáltott szóval egyenlő, arra nem kell nyomatékobbabban rámutatnunk, hiszen erről pregnánsan beszélnek a tények. Az egyetemeken a beiratkozások alkalmával, annak dacára, hogy törvényesen nincsen numerusz-klauszus, a dékánok nyílt formában alkalmazták a numerusz-klauszust. A varsói orvosi fakultáson 11%-os arányban vettek fel zsidó hallgatókat míg Lembergben 120 zsidó jelentkező közül, mindössze csak 12-öt vettek fel, amely nem tette ki az összfelvételek 10%-át sem. Krakóban azonban a dékán nyíltan kijelentette, hogy a zsidó felvételek száma nem haladhatja fölül az összfelvételek 12%-át, minthogy a lengyel zsidóság száma is a lakosság 12%-át teszik ki. Az itteni egyetemen 15 zsidó hallgatót vettek fel, ezeket azonban szabályosan megejtett sorsolás útján.

Női divat-különlegességekben

BIRÓ NŐIDIVATÁRUHÁZA

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a — vezet —

Égy kis próbavásárlás erről önt is meggyőzi

Szolid üzleti elvonnél fogva árakat mem hirdetek

— Harmincezer lejt lopott el Teitelbaum Joel károlyi főrabbitól valamelyik „lelkes” hive. Kellemetlen meglepetésben volt része a Teitelbaum Joel nagykarolyi főrabbinak, kitől valamelyik nagy tisztelője harmincezer lejt lopott el. Teitelbaum főrabbit a zsidó nagy ünnepek között az ország minden részéből a hívők százai keresték fel, kik fanatikusan ragaszkodnak a főrabbihoz. A két nagy ünnep között eső időben állandóan száz meg száz ember tartózkodik a főrabbi közelében. A főrabbi közelébe ilyenkor csak az ő igaz hivei a zsidóság legvallásosabbja férkőzhetik, kiknek majdnem mindegyikét személyesen is ismer a főrabbi. A hívők, tisztelők közzé az idén — ugylátszik — egy hitetlen is került, aki az egyik nap délelőttjén addig, míg a főrabbi ur egy pár percre a szobából kiment, a nyitott szekrényből ellopta az ott egy borítékban tartott 30 ezer lejt. A pénz eltűnését csak késő este vették észre, mely idő elteltével nagyon sokan fordultak meg a főrabbi ur szobájában. Házi nyomozást vezettek be, mely azonban nem vezetett eredményre. A rendőrségen nem tettek feljelentést. Legkellemetlenebb a dologban, — hogy az ellopott pénz nem is a Teitelbaum főrabbi tulajdonát képezte, hanem egy vitás ügyből kifolyólag helyezték nálla letébe a pereskedő felek, kik valamelyes vitás ügyben a Teitelbaum főrabbi itéletét mondták ki magukra nézve kötelezőnek.

— A kínai zsidóság katasztrófális helyzete. Karbin. Egy éve annak, hogy Japán és Kína között megindultak a harcok, amelyek azóta is szünet nélkül nyílt összecsapások és guerilla-harcok formájában folytatódnak. A Japán és Kína közötti harcok közben napirenden vannak Mandzsuriában a polgárháborúk is, úgy, hogy semmi jele annak, hogy rövidesen a békés konszolidáció helyreáll. A távolkeleti zsidóság helyzete a zilált viszonyok miatt természetesen katasztrófális méreteket öltött. Karbinban, ahol mintegy 12.000 zsidó lélek él, a zsidó lakosság között a legnagyobb nyomor uralkodik. Még csak néhány évvel ezelőtt is a karbini hitközség a legszebb virágzásában volt és számos vallásos és kulturális intézettel rendelkezett. A karbini zsidóság ebben az időben jelentékenyen támogatta a palesztinai cionista építő munkát is, míg most a gazdasági válság és a háborús konfliktusok következtében a megsemmisítő nyomor elébe néz. A Brith Trumpeldor cionista szervezet emberfeletti munkát végez, hogy társadalmi akciókon keresztül némileg enyhíteni tudja a zsidó nyomorgók helyzetét.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövművészeti Iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

— Bezárták a bécsi egyetemeket. A bécsi egyetemeken az elmúlt hét során véres antiszemita zavargások folytak le. A véres antiszemita inzultusoknak eddig 19 zsidó áldozata van, akik súlyos sebesüléseket szenvedtek a kilengések alkalmával. Az egyetemek rektorátusai a zavargások miatt bezárták az egyetemeket és bezüntették az előadásokat. A zsidó hitközség, valamint a zsidó szervezetek erélyes átiratban kéri a hatóságokat a rend biztosítására.

— Asztma és szivbetegségek, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbdás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitünően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelenkező székrekedések a Ferenc József viz használata folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Lerombolták egy zsidó kereskedő házát Jassiban. Jassi. Az elmúlt hét antiszemita krónikájához Jassi is csatlakozik, ahol Aronovici kereskedő esett az antiszemita rombolók áldozatául. Aronovici a keresztény templom közelébe építkezésbe kezdett és a munkálatok már igen előrehaladott stádiumba voltak, mikor a cuzista diákoknak eszükbe jutott, hogy Aronovici egy töténelmileg szent helyen építkezik, amit a keresztény lelkiismeret nem engedhet meg. A cuzista diákok természetesen nem elégedtek meg ennyivel, hanem október 14-én éjjel érvényt szereztek akarataknak. A majdnem kész épületet teljesen lerombolták és nem maradt egyetlen kő, vagy téglá sem egészben. A rendőrség időközben kivonult a rombolás színhelyére és meglehetősen eréllyel lépett fel a rombolókkal szemben, azonban már nem sikerült megakadályoznia a vandál pusztítást. A rendőrségi közelharc kapcsán egy rendőr megsebesült.

— Egy sófárfuvó cionistát letartóztattak a Siralomfalnál. Jeruzsálem. Ezrek és ezrek imádkoztak Jomkipur napján Jeruzsálemben a Panaszfalnál. Semmi sem zavarta az áhítatot, — csak este történt egy kis incidens. A Panaszfalnál váratlanul megszólalt a sófár, amelyet egy lengyel Neimann nevű revizionista fujt meg. A sófárfuvás mint ismeretes, kormányintézkedés által tiltva van a Panaszfalnál és a közelben lévő hatóságok azonnal le is tartóztatták Neimant, aki ezzel a téttelel szembeszállt a kormányval és provokálólág viselkedett az arabokkal szemben is, akik szintén igényt tartanak a Panaszfal tulajdonjogára Kook főrabbi intervenciójára Neimant kaució ellenében szabadlábra helyezték, azonban megindították ellene a vizsgálatot. Mint értesülünk, Neimant a kerületi kapitányság 21 napi börtönre ítélte, mert Jomkipur ese megfujta a sófárt a siralom falánál.

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövethől

Öltöny 4000 Lei-től, Felöltő vagy átmeneti kabát 4000 Lei-től,
Télikabát 5000 lei-

Hackmayer uri-szabó Oradea Bémer-tér 3,
(villamos megálló)

Padlólakkok,
poloskairtók,
háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyjárak
legelőcsőbb beszerzési forrása!

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapokon zárva

Fülöp Ede

ORADEA, zöldta-ucca 14.

HETI GLOSSZÁK

A zsidó hétszilvafások

Szeretnénk a dolgot röviden és igen-igen érthetően elmagyarázni olvasóinknak. Vajon mit is jelentenek a zsidó hétszilvafások, vagy magasabb fokozatban, a zsidó dzsentrik? És miért is érdekelnék bennünket ezuttal nagyon, miért kerültek bele a zsidó élet forgatagába? Más országokban, így Pápenék Németországában és Bethlenék Magyarországon, de sokhelyütt mást is, ahol a demokrácia csupán szólásmód és nem valóság az életnek, igen nagy szerepet visznek a dzsentrik. Először is azok, akiknek maradt vagyonuk őseiktől, másodsor azok, akiknek csak a családfájuk maradt, de lehullott már róla minden gyümölcs. És ezek a legtöbb ország legnagyobb veszedelmei. Mert annyi erejük, befolyásuk maradt, annyi lendület még kitelik tőlük, hogy beerőszkolják magukat az állásokba, az állami intézmények tisztségeit betöltésük és elzárják az utat, az igazi tehetségesek, a kezdeményező erővel rendelkezők előtt. Ezek a kis hétszilvafások rákfenéi, legnehezebben kiirtható parazitái a modern államéletnek. Így van az már néhány száz esztendeje és van még csudácsudájára ma is sokhelyütt.

Mi van ennek megfelelően nálunk zsidóknál? Azt tetszik mondani, hogy nálunk nincsenek dzsentrik? Hogy talán mert nincs alispáni főszolgabírói, miniszteri segédfogalmazói, meg árvaszéki ülnöki állásaink, azért nekünk nincsenek hétszilvafás, tönkrement nemeseink, akik kutyabőrüket így akarják felváltani? Tévedni tetszik és cikkünk célja éppen erre rámutatni. Nekünk zsidóknak nincs államéletünk. (De lesz Palesztinában. Azt viszont ezek a letört „nemesek” nem bírják kivárni.) De van egy kis államocskánk, minden városban, vagy községben. És ez a hitközség. Annak van rabbija, jegyzője, saktere, sámesze, míg olyan nagy hitközségeknél, mint például a váradi, vagy 170 különböző alkalmazottja. És jönnek a letört hétszilvafások. Akiknek apjuk vagy nagyapjuk „volt valaki” Váradon. Vagy Jászalkunbürgözdön gaon, vagy Solyomszemtörpén óbergabbe, ezeryi cím és rang, aminek kórságától, a zsidóság ez az okosnak mondott népség sem tud megszabadulni.

És ez a hétszilvafás kis dzsentri, aki nélkülöz és éhez, ami nagyon-nagyon szomorú, gondol merészet és nagyot. Látja, hogy a mi „államéletünkben”, aki egyszer bejutott, az ott ragad, a chazoke jog alapján. Azt is látja, ami régi világbán tisztas szegénységet jelentett életfogytiglan, az ma már „biztos kenyérré” avanszált. Amit a szabad élettengeren uszók közül igen kevesen tudnak csak magukénak mondani. Hajrá. Huj-huj-huj. Nekik is „joguk van” ahoz (zchus ovaajs cimen), hogy a terített asztal (Sulchan Aruch) mellett a morzsákat felszedjék.

Tudják meg kedves hívek és olvasók, hogy a nagyváradi hitközségi palotaforradalmat, ezek a hétszilvafások mozgatják főképpen. Ezek nem bírják ki, hogy míg ők fuldokolnak, addig a jelenlegi hitközségi alkalmazottak a november 1-ig kifizetett (nagy szó a mai világban) hitközségi alkalmazottak nyugodtabban élnek, mint sok „balbusz”. Ezek a magukat Isten szent vitézeinek képzelők, úgy hiszik, hogy nekik joguk van ahoz, hogy elfoglalják a stallumokat. Nekik kell a mikveberlet, nekik kell egy jegyzői állás, nekik kell ez vagy amaz.

A rég elhunyt apák, vagy nagyapák érdemei jogán. És ha nincs üresedés, ha a hitközségi büdzsé nem bír el többet, akkor hajrá neki a vezetőségnek. Ellopnak, elherdálnak, elkezelnek mindent. Hol a pénz?! Rikoltják bele a köztudatba. És azok, akik nem tudják, vagy nem érnék rá vele foglalkozni, azt hiszik, hogy ez igaz. Azt hiszik, hogy valóban „van valami” amögött, amit ezek a lecsuszott „nemesek” hörögnek. — Pedig nem kellene nekik, csak egy kis állás, egy kis cucli, amelyen keresztül a langyos tej folydogálna a szájukba. A magyar állam 1000 malomellenőrt nevezett ki, ahol elhelyezett egy csomó ilyen hétszilvafást. Hát tehet arról a nagyváradi hitközség, hogy a szezonon át tartó macesz sütéshez nem lehet 1000 jól fizetett ellenőrt ki nevezni. De nagy csend honolna rögtön, ha az éhes szájak betömődnének. De nem lehet, mert

nincs miből. Bárcsak volna, hiszen vérzik minden zsidó szive, ha látja a régi jobbnapokat látottak emberek vergődését. De mert nem tudja elhelyezni őket, azért forduljon fel minden? Ho va jutnánk, ilyen mentalitás mellett? Szomorú színtomája népi életünknek, a hétszilvafások egzisztenciánélkülisége és az ebből folyó szerencsétlen handabandázás, amely nagy ártalmára van a zsidó közéletnek. Főképpen Nagyváradon.

Szavak és tettek

Ameddig a magyar közvélemény és sajtó lelkesen kommentálja Gömbös Gyula magyar miniszterelnök új kormány-programját, addig az események Magyarországon mintha tudomást sem vennének arról az új kormány-programról, mintha nem éreznék meg az idők „új” szavát, tovább haladnak a régi mederben és körülmények között.

Az egyik oldalon vannak a Gömbös szavai. Ezek a szavak kétségtelenül szépek. Sokat mondanak, de keveset jelentenek. Mert a másik oldalon vannak a tettek és ezek a tettek gyafázatosak. Megkezdődtek Pesten és a magyar egyetemi városokban az előadások és amint ez történni szokott, megkezdődtek „ zsidó verések is. Pesten, Szegeden és mindenütt, ahol egyetemek és zsidók vannak. A miniszterelnök pedig Gömbös Gyula, aki revíziót ígért, aki konszolidációt ígért aki már mindenig ígért és aki eddig még semmit sem tett. De ígérni és nem tenni semmit, ez többet jelent, mint vétkeket pihenést, ez maga az aktív cselekvés. Cselekvés az ellenkező irányban, cselekvés, a destrukció, a rombolás irányában.

Budapestben folynak a zsidóverések. Egy napilap szerkesztőségét szétzúzták a diákok, amely megmérte írni a zavargásokat. Egy másik lapot betöltött Gömbös a szólásszabadság nagyobb dícsőségére. Minden „ régi, semmi sem változott, csak a szavak lettek újak és a kormányfő változott a piros bársonyszékben.

Pedig mi is revíziót hirdettünk még az elmúlt héten Gömbös miniszterelnökkel szemben a zsidó kérdést illetően. Hittük, hogy őszinték a szavai és nem áll meg a szép szövegek mezején, hanem rálép a tettek konszolidálásának útjára. Korai lenne még a visszavonulás, korai lenne még „ revízió revízióját sürgetni. Még várunk mert hisz szeretnénk, hogy történni fog valami a biztonság, az építés s a kultura irányában is...

Hasznos tudni,

hogy **Schmidthauer**

természetes **Iszmandi**

keserűvize, az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt rendbe hozza.

Utasítás minden palackhoz mellékelve Kapható mindenütt!

Utazók !! Vidékiek !!

Ugy étkezhet, mint otthon a

Berkovitsné

orth. kóser vendéglőben
Oradea Zöldfa ucca 19.

Utazóknak 10,0° kedvezmény

Legszebben és legolcsóbban csakis

Horbácz divat üzletében öltözködhet!

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiért készít.

Kalapokat 135 leiért vásárolhat, nyakkendők 40 leitől kezdve.

ORADEA Str. Reg. Ferdinand 1 szám alatti üzletében.

Nagy választék mindennemű férfi divat cikkekben!!

Einstein kilépett a népszövetségi bizottságból

Csak nemrégén zajlott le Amsterdamban az a nagy demonstratív erejű tanácskozás, amelyet a világ nagy szellemei hívtak egybe, hogy tiltakozó kiáltásként megüzenjék a harcot a világon folyó háborus készülődések ellen. Einstein profeszor, a világhírű zsidó tudós, szintén egyike volt a konferenciát egybehívó vezetőségnek és élénken vett részt a tárgyalásokon is. Maga is egyike volt azoknak, akik amelelt foglaltak állást, hogy a nagy hatalmak háborus készülődései ellen nem csak plátói tiltakozásnak kell elhangoznia, hanem komoly harcokat kell vívni a béke érdekében. Ennek az álláspontnak tudható tehát be az a h iradás, mely most közli, hogy Einstein a Népszövetségnek benyújtotta lemondását az eddigi viselt bizottsági tagságáról. Erőteljes tiltakozás ez a Népszövetség politikája ellen, mely nemcsak, hogy nem tudja de nem is akarja államtagjai között folyó konfliktusoknak elejét venni. Einstein tehát kilépett a Népszövetségből és ezzel kimerítő kritikát is gyakorolt ennek politikája felett. A zsidó tudós lépése világszerte nagy meglepetést keltett, aki ezzel a magatartásával egyben példát statuált mindazok számára, akik komolyan szívükön viselik a béke ügyét. Érdekes azonban, hogy Einstein nem hirdeti a békét mindenk fellett. Einstein nem akarja azt a békét, amely csak a háboruk más eszközökkel való folytatása. (Vámkorlátok, stb.) Einstein ez ellen a béke ellen harcot hirdet, mert ez már csőrájában hordja a leendő háborukat. Einstein tehát kilépett a Népszövetségből és példáját még sokan fogják az elkövetkező időkben követni...

Neves orvosprofesszorok szerint a zsidó rituális étrend a legegészségesebb

Az orvosi világ az utóbbi időkben sokat foglalkozik az úgynevezett „Hollywood-diétával”. Arra a megállapításra jutottak ugyanis, hogy a mai ételeink nem annyira egészségtelenekek, csak hogy nem diétikusan fogyasztjuk őket. A „Hollywood-diéta” ezért úgy intézkedik, hogy nem szabad az egyes ételeket egyszerre elfogyasztani, amikor pl. húst esznek, nem szabad ugyanakkor kompótot, vagy főzeléket enni, hanem minden ételfajt külön-külön kell enni s csak az egyik étel megemésztése után (mintegy 70 perc múlva) lehet más ételneműt enni. E diéta tartása révén az ember elhízás helyett, egészségesebb, erős testet nyer. A Hollywood-diéta híveinek kijelentették, hogy az új diéta alapelve a zsidó étrendből származik. A zsidó törvények szerint ugyanis tilos tejest husossal egyszerre enni, hanem pl. husétel után 6 órát kell várni s csak azután szabad tejest étkezni.

Egy párisi orvosi szaklap ezzel kapcsolatban ezeket írja: „Nem egy bibliai előírás, vagy törvényt találunk, melyet érthetetlennek, vagy egyenesen helytelennek tartottak, de azután rájöttek, hogy a látszólag érthetelen előírás mögött komoly okok s fontos egészségügyi vagy más óvintézkedések rejlenek.”

Gabellaleszállítási vita a cluji orthodox izraelita hitközségben

milliót törlesztettek az elmúlt évben — A képviselőtestület bizalmat szavazott a vezetőségnek

A kolozsvári orth. izraelita hitközség október 30-án tartott rendkívüli képviselőtestületi ülését nagy érdeklődés előzte meg a városi közönsége részéről, mert az volt a fő témája a gabellaleszállítási kérdésében. A hírlapok hírtettek, hogy az ellenzéki pártok koncentrikus támadásra készülnek a hitközség vezetősége ellen, de Biró Andor elnöknek bőbeszédű, szociális gondolkodásáról tanuskó eljárása azt eredményezte, hogy a képviselőtestület a vezetőségnek egyhangúlag szavazott bizalmat és köszönetet azért az önfeláldozó, berfeletti munkáért, amelyet egy év óta végez ki abban az irányban, hogy a tízmilliónyi adóssággal küzdő hitközség háztartásában megmaradjon a nyugalom, csak, hogy az egyensúlyt fentartsa, hanem a mai súlyos gazdasági viszonyok között a hitközségnek is törlesszen.

Biró Andor elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést, amelyen a városban tartózkodó összes tagok megjelentek. Előterjesztette a vezetőségnek, mely szerint a hitközség a folyó év sulyos kamatterhek mellett is közel egy milliónyi lejnyi tőketartozást törlesztett, mely eredmény figyelembe véve, hogy a sulyos gazdasági válság következtében a huszofogyasztás mérséklődött, a kultuszadók jövedelme pedig a legminimálisabbra csökkent, teljesen megérthetőnek mondható. Sikertelenül pedig ezt elérni kívánta, hogy a vezetőség a bevételek racionális felhasználására és a kiadások minden ténnyel megkorlátozására törekedjen, mely munkából Hochmann Jakab, alelnökön kívül, Weinstein Mór és Móróc Béni gazda vetették ki az elnökséget. A vezetőség példaadó munkásságát a buzditólag hatott a tisztviselői karra, mely utóbbi is hivatásának magaslatán áll.

Elnök jelenti, hogy sikerült a régi vajdó bankkértelést is nyugvópontra juttatni, mely kérések évek óta kuforrása volt az egyenetlenkedés a hitközségünkben. Bloxenberg Simon rabbi, a dajanná történt megválasztása kitűnő akciója a hitközségünknek, melyből annak erkölcsei életére áldás fog fakadni. Midőn jelentésként tudomásulvételét kéri, biztosítja a képviselőtestületet, hogy mindent, emberileg tőle telhetően megtegyen, hogy egyensúlyt hozjon a helyzetbe, hogy a hitközséget kivezesse mai állapotából.

Nem kíván köszönetet, mert azt, amit tett, a hitközség iránti szeretetből tette. Az elnöki beszéd után a képviselőtestület egyhangú lelkesen szavazott köszönetet agilis elnökének a vezetőség többi tagjainak.

Elnök azután áttér a gabellaügyre. Kétféleképpen, hogy a mai nehéz kereseti viszonyok nagy megpróbáltatásoknak van kitéve a hitközség, de viszont nem szabad a hitközségnek a hitközséget alapjában megkérdőjelezni. Abban a pillanatban, hogy a hitközség nem teljesíti pontosan fizetési kötelezettségét, az összeomlás elkerülhetetlenné válik.

Nem is helyeselhető, hogy egy kilencmillió lej adóssággal küzdő hitközség a lakosság egy rétege miatt a hitközség zömét mentesítse a kötelezettsége alól. De készséggel hajlandó oly megoldást elfogadni, hogy azok, akik a magas gabelladijak a legérzékenyebben szenvednek, megfelelő formában gabellakedvezményben vagy visszatérítésben részesíttessék. Adler Samuel, ki éveken át volt elnök a hitközségnek és alapos ismerője a helyzetnek,

őva inti a képviselőtestületet, hogy elhamarkodottan határozzon, mert egy nem kellően megfontolt döntésnek következményei kiszámíthatatlanok. Javasolja, hogy a jövő évi költségvetés elkészítéséig tartsák érvényben a mai gabelladijszabást, addig pedig juttassanak a hitközségnek az arra utaltakat.

Az iparososztály képviselőit Schwarz Ignác, nyomdással az élén, nem elégti ki az ajánlt megoldás, mert szerintük egy önzérzetes bár szegény munkás nem fogja kinyújtani kezét, hogy alamizsnaszerűen juttassanak neki gabellavisszatérítést.

Ezzel szemben dr Pollák Sándor, hitközségi ügyész kifejti, hogy nem diffamáló, vagy megsebző, ha a keresetnélküli és szegény viszonyok miatt azt, amit tehetségén felül befizetett, a mint nem lehet megsebzőnek mondani a munkanélküli segélyt, amelyet a munkás ma a társadalomtól nemcsak, hogy elfogad, hanem jogosan követel. Az ajánlott megoldás teljesen ki elégti és elkerülhetetlenné teszi a költségvetés felborítását.

Dr Sebestyén József az egyetlen kivezető utat Adler Sámuel javaslatának az elfogadásában látja, hogy a jövő évi költségvetés elkészítéséig tarthassák fenn a mai gabelladijszabást, az igazolt araszorulóknak a kártalanítása mellett.

Hochmann Jakab, alelnök szerint a hitközség helyzetét sulyosbitják az évről-évre szaporodó magánimaházak, amelyek a régi kehilaeletet decentralizálják és csökkentik a hitközséggel szembeni áldozatkészégét.

Hosszabb vita indult meg a körül, hogy melyik a legalkalmasabb mód a kedvezményre szoruló felkutatására, mely vitában részt vettek Goldstein Lajos alelnök, Glanz Jakab, Vogel Jakab, Hirsch Hermann, Czódik Károly és Grósz Hermann tagok, a képviselőtestület megbizta az előjáróságot, hogy 150 családig térítsen vissza fogyasztásuk arányában megfelelő összeget, egyben kimondja, hogy az 1933. évi költségvetés elkészítéséig érvényben hagyja az eddig érvényben levő gabelladijszabást.

Az elnök melletti ismételt lelkes tüntetés mellett a nívós ülés véget ért.

FÉRFISZÖVET különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

Engross
Endetail posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni

Elsőrangú uri és női ruhafazonok,
vegyszerítés minden elfogadható árban

Biró szabóságában

Szilágyi Dezső-u. 12 készülnek

Egy férfi vagy női ruha
szakszerű vasalása **25 Lei**

VÉGH ruhafestésben, vegyszerítésben vezet
árak legolcsóbbak
Bémer tér 2. Telefon 2 17 Liliom-u. 5.

- Okos asszonyok -

nem esnek kétségbe, ha kimarad a menstruáció. Megmentést és új életet az én ezerszeresen kipróbált különlegességű szereim nyújtanak, még a legmakacsabb esetekben is. **Szavatoltan ártalmatlan.** W. asszony írja Fr.-ból. „Az Ön csodás szereim már egy óra múlva hatott. Isten után Önnek vagyok hálás!” Forduljon még ma bizalommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer, meg ezer köszönőlevél igazolja a sikert. Diszkrét feltűnésnélküli szétküldés

C. A. Jüres, Berlin W. 57/B. 37.
Alvenslebenstrasse 21.

TAKARÍTÁSRA

festék-, lack- és kefeáru
valamint a világhírű „Express”
poloskairót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjára varázsolja; legolcsóbban
csak **STERN S. ENDRE**

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szeresheti be
ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

Férfikalapok

a legjobb formákban
rendkívüli olcsó árban
kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban
a legdivatosabb formákban

KABATSZÖVET, béléselyem, vatin, —
gyapjugeorgette, selyemmarokin legolcsóbb a
Maradék Áruházban.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehetőségét nyújtom, szorgalmas
megbízható egyéneknek kik magán-
feleket látogatnak. Ajánla-
tokat „10.000 lei” jellegre la-
punk kiadóhivatala továbbit.

HIRDESSZEN A NÉPUNKBEN!

A filléres gyors utasai is meg-
győződtek már arról, hogy a

LONDON

kötődében

Kossuth-u. 1. kötött árak olcsóbbak mint Pesten
Órlási választék divat kötött árakban
Rendelések mérték után, divatlap-
szerint elsőrendű kivitelben!!

—Meghívó. A Poale Cedek Egyesület f. hó 6-án vasárnap délelőtt fél 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre tisztelt tagjainknak a tárgy rendkívüli fontosságára nézve pontos megjelenését kérjük. Elnökség.

— Meláve de Málku a Mizrachiban. A nagyváradi mizrahi ifjuság folyó hó 5-én, szombat este 8 órakor saját helyiségében (Piața Mihail Viteazul 11a, Ullmann palota) Meláve de Málku estélyt rendez, amidőn tagjait, valamint a mozgalom barátait megvendégeli. Bárkit szívesen lát fehér asztalnál. Beléptidij nincs. Vezetőség.

— A Színházi Élet a legutóbbi budapesti derby meccs, a Hungária—Ujpest mérkőzésen hat fotografusával lefotografáltatta az egész nézőközönséget. Szokás ugyanis, hogy a Színházi Élet a nagy meccsek mérkőzését lefotografálja, aztán a lapban kiadja a képeket, egy csomó ember fejét bekarikázva és azok, akiknek a feje be van karikázva, fejenként husz pengőt kapnak a laptól. A romániai kiránduló vonatok egyikén indult Budapestre a múlt héten egy szatmári tisztviselő, Beer Miklós, aki a pesti szeszur vasárnap délutánját arra használta fel, hogy szintén kiment a futbalmérkőzésre. Érdekes véletlen, hogy az első, akinek a feje be lett karikázva, Beer Miklós volt. Az ő kirándulása husz magyar pengővel kevesebbe került, mint a vonat többi utasainak.

— Berlin zsidó főnökének hontalan kálváriája. Berlinnek a legutóbbi időkig zsidó rendőrfőnökhelyettese volt dr. Bernhard Weiss személyében. A Poroszországban beállott reakció nyugdíjba kergette s ő Gmündenbe, az osztrák fürdőhelyre ment pihenni. Az ottani hitleristák azonban kiszekirozták. Nem mertek ugyan fellépni ellene nyíltan, mert az alsó-ausztriai parasztok, akiknek a zsidó nyaralók által otthagytak pénz a megélhetés egyik tételé, nem tűrnek a nyaralás tartamára semmiféle hangos zsidózást. Ezért csak néma terrort alkalmaztak. Ahová a rendőrfőnök lépett, mögötte feltűnt két terrorista, nem szólt, hanem hátsó zsebe felé nyúlt, mintha revolvvert huzna ki. Dr. Weiss erre 3 nap múlva otthagya az üdülőhelyet s Bécsbe ment. S ez történik egy férfival, aki még három hónappal ezelőtt a német milliós főváros rendőri karhatalmával rendelkezett és talán sohasem gondolt arra, hogy pár himpellér, majd mint zsidót terrorizálhatja.

— A nagyváradi „WIZO” nagyszerű kultúrelőadása. Vasárnap délután tartotta nagyszerű kultúrelőadását a nagyváradi „WIZO”. Dr. Markovits Ignátné elnöknő nyitotta meg az előadást. Lejkesítő szavakkal fordult az újonnan alakult WIZO csoporthoz, kiknek meleg elismerését fejezte ki intenzív munkálkodásukért. Deutsch Nándorné csoportelnök válaszában biztosította az elnöknőt a további intenzív és lelkes munkálkodásukról. Bleier Adolf a zsidó kishitelbank igazgatója „A második zsidó állam pusztulásának gazdasági okai” címmel tartott igen nivós és tartalmas előadást, amelyet az igen szép számban egybegyűlt disztigvált közönség feszült figyelemmel hallgatott végig. Blum Zsigmond a Palesztina bizottság főtitkára meleg szavakkal bucsuztatta Nussbaum Annust, Nussbaum Sámuel az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség társelnökének leányát, ki november 2-án utazott Palesztinába. Ugyancsak ezen alkalommal bucsuztatták Rosdeutscher Évát, Blau Gizit, Földi Miklós és nejét, Stark Fülöp és nejét, Wisel Dávid családját, kik mindannyian palesztinába utaznak. Nussbaum Annus Aviva bucsuztatására testületileg jelentek meg az összes ifjusági csoportok.

Ezüst

menorák, gyertyatartók és karosgyertyatartók, serlegek, templomi kegyeszerrek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Aranyozás és ezüstözés!

Pospischill

Oradea, Szent László-tér 12.

RÖVID HIREK

99

HAYFA. A palesztinai narancsexport ebben az évben két millió ládát tett ki, szemben az elmúlt év 750.000 láda exportjával.

MECKLENBURG. A nemzetiszocialista parlamenti frakció törvényjavaslatot nyújtott be a rituális vágatási tilalom bevezetésére.

MADRID. A spanyol kormány törvényjavaslatot nyújtott a képviselőház elé, amelyben széleskörűen biztosítja a lelkiismeret és vallásszabadságot. Az egyes vallások gyakorlásának szabadságát törvényesen biztosítja a törvény.

NEW-YORK. Sautentéltől az elmúlt héten egy érdekes emberpár vándorolt ki Palesztinába. Rosenbaruch, ki 109 éves és felesége, aki 107 évet töltött be. A városka lakossága énekkel és táncal kísérte őket ki a vonathoz.

LONDON. A biblia terjesztő vállalat a f. évben ezideig 10 és fél millió példányt adott el a próféták könyvéből. A próféták könyve több mint 900 nyelvre van lefordítva.

BUDAPEST. Magyarországon keresztény körökben nagy izgalmat keltezt azon statisztika, hogy több mint két millió pengő vándorol ki évente a numerus-klauzusz végett. Ilyen nagy összeget küldenek ki ugyanis a szülők gyermekeik tanulmányainak folytatására.

BERLIN. A berlini rádióban az elmúlt héten egy előadás hangzott el, amely a zsidóságra súlyosan sértő kitételeket tartalmazott. A stúdió nem hajlandó elárulni az előadó nevét, ellenben a birodalmi miniszterelnök intervenciát a stúdiójában, hogy a jövőben hasonló előadásokat ne engedélyezzen.

E Z Ü S
menorák Harang
gyertyatartók, védjegy
serlegek,
evőeszközök.

T templomi kegyeszerrek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„TACAMUL”

ezüstáru gyárbán
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u. 6)

A vese, hólyag, epe gyomor-
bántalmak egyedüli biztos
gyógyszere a

PAPTAMÁSI

„Lithynia”

GYÓGYVIZ

Kapható mindenütt.

Központi lerakat: O R A D E A,
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

VASÁRUK

legolcsóbb beszerzési forrása

nagyban és kicsinyben

FERRUM

vasüzlet ORADEA Nagypiac-tér 8.

Telefon: 9-73. Gyári lerakatok!

„Euglebert” autogumi gyári lerakata

Tipografia CICERO könyvnyomda, Oradea
Str. Principele Mihai (Gerliczy-u.) 2.

MOZI

HEYMAN-SZINKÖR

Péntektől mindennap az idei szezon egyik legkimagaslóbb eseménye: Szegegy leányt nem lehet elvenni.

SZINHÁZ MOZGÓ

Péntek és szombat 5, 7 és 9 órakor: A képviselő ur barátnője.

Szombat este 9 órakor: Román előadás. Vasárnap Vén bakkancsos, a fia huszárszínház filmen.

ZSIDÓ HUMOR és történetek nagyjainkról

99

A NAGY CSODÁK.

Három fanatikus zsidó ember beszélget egymásközött rabbijaiknak nagyságáról.

Az én rabbimnál — mondja az első — két háztartásbeli alkalmazott van. Az egyik a husoshoz szolgál fel, míg a másik kizárólag a tejesételeknél teljesít szolgálatot. Ennyire vigyáz az én rabbim a „buszer-bechulev” (tejes és husos) szabályaira.

Ez semmi, tromfolja le társát a második, az én rabbim a tejes és husos eledelék élvezetét köztül teljes huszonnégy órát várakozik.

Mond már, mondja gúnyosan a harmadik hát ez is egy csoda? Az én rabbim amikor „buszer-bechulev” tanulja, akkor a „husos” és „tejes” szavak között két mész lész-t (48 óra) szünetet tart.

YO-YO HUMOR A HITKÖZSÉGI KÖZGYŰLÉSESEN.

Az ellenzék egyik „vezérszónoka” a legutóbbi nagyváradi hitközségi közgyűlésen igen sokszor használta beszéde közben ezt a szóizé. Egymaliciózus képviselőtestületi tag meggyezte erre: milyen maradi is ez az ember. Most már nem mondják, hogy izé, hanem ha korrall akar hajadni, mondhatta volna: yo-yo.

De hogyan mondhatja, hogy jó-jó, mikor elvből, mindenre azt mondotta, hogy rossz. Minden rossz. Mert hiszen ezért ellenzék.

Lám, az elnök sokkalta modernebb volt. Ő többször mondotta hogy: jó-jó. De meddig mondhatja? Legfeljebb decemberig. Aztán tudja azt, hogy ki fogja mondani, hogy jó-jó. Mikor minden oly rossz.

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA

„Serviciul Economic”.

No. 33724—1932.

PUBLICATIUNE.

Primaria Municipiului Oradea in conformitate cuhotarirea Comisie Interimare No. 33724—1932. din 21 Octombrie 1932. aduce cunostinta generala, ca localul de pravalie, fost inchiriat de catre Tiberiu Buday, din edictia „Apolo” se da in chirie prin licitatie publica pe timp de 3 ani, cu inceperea de la 15 Noembrie 1932.

Licitatia de vanarea in conformitate cu dispozitiunile art. 88—110 din Legea Contractatiunii Publice si in conformitate cu dispozitiunile Oficiului Central de licitatie si Monitorului Oficial No. 127 din 4 Iunie 1932. Ofertele inchise sigilate si insotite Serviciului Economic etaj I. camera No. 29. in ziua de 9 Noembrie 1932. intre orele 10—12 a. m.

Conditiiile de inchiriere si alte informatii se pot sti la Serviciul Economic al Primariei in fiecare zi de lucru, in orele de birou.

Oradea, la 22 Octombrie 1932.

Presedintele Comisiei Interimare:

Dr. Popoviciu ss.

Secretar General:

Dr. Vostinar ss.

— Terjesszettek és szerezettek előfizetők az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a NÉPUNK-nek. A NÉPUNK-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.